

JEŽ

GOD. XIV

BEOGRAD, 10 JANUAR 1948

BR. 445

NEDELJU DANA PO BIJELOM SVIJETU

FRANCUSKA

Mejerov plan je naišao na veliku opoziciju u Francuskoj. On je tri puta morao da bude mijenjan, a o njemu se čitiri puta glasalo u Skupštini. Najzad je usvojen sa neznatnom većinom, ali tek kada su Suman i Mejer objasnili da namete predviđene tim planom neće plaćati oni koji ih budu izglasali, već narod.

S.A.D.

Henri Valas je istakao svoju kandidaturu na pretstojećim pretsjedničkim izborima. Govori se da je Valas u povoljnoj situaciji, jer ne mora da se služi starim američkim izbornim metodima — ocrnjivanjem protivnika, pošto njihova djela govore dovoljno sama za sebe.

★

Afera sa špekulacijom životnim namirnicama i žitom sve se više rasvjetljava. Utvrđeno je da su u nju umiješane i ličnosti iz najuže vladine sredine, kao na primjer — pomoćnik ministra vojske Poull.

Kako je špekulacija u Americi javna i slobodna, to je Poull optužen što je špekulisao tajno i time uspio da zadrži veći dio dobiti za sebe nego što su dobili njegovi kompanjoni.

ITALIJA

Bankarski činovnici u Rimu i nekim mjestima provincije stupili su u generalni štrajk. Bankari, međutim, i dalje rade svoj posao.

KINA

Produžuje se brzo napredovanje trupa Narodnooslobodilačke armije Kine. Za kratko vrijeme uništeno je 20 Kuomintangovih divizija i oslobodilačke trupe su prodrle u nizije Centralne Kine. Čang Kaj Šek je dao naređenje da se drumovi prema moru brzo opravljaju.

ŠPANILJA

Potvrđuje se vijest da je Frankova Španija uključena u „Maršalov plan“. Definitivno rješenje je donijeto zbog toga što se smatra da je prošlo vrijeme kada su S.A.D. morale da pomažu Franka tajnim putem. Prema tome, ovaj gest predstavlja samo legalizovanje već davno postojećeg stanja između Franka i S.A.D.

DOBAR POSAO

Sangaj, 9 januar

Kuomintangova vlada sa zadovoljstvom konstatuje da se na crnoj berzi za jedan američki dolar plaća 50 hiljada kineskih dolara. Ovo vladino zadovoljstvo objašnjava se vrlo jednostavno: ona se nije prodala za kineske, već za američke dolare.

REDOVNO STANJE U VANREDNOM SUDU

Rim, 9 januar

Vanredni sud u Rimu proglašen je za redovni pošto redovno oslobađa najokorjeliše fašiste.

KRATKA VIJEST IZ RUMUNIJE

Bukurešt, 9 januara

NAPORI RUMUNSKOG NARODA NA UČVRŠĆIVANJU DEMOKRATLJE KRUNISANI SU — UKLANJANJEM KRUNE.

Uvrijeđeni saveznik

— Traže natrag svoje zlato kao da im ga je neprijatelj opljačkao.

POLITIČAR ZA DVA FRANKA

Pariz, 9 januara
Ročildov predstavnik u francuskoj vladi Rene Mejer pripremio je prijedlog za uspo-

stavljanje dvije vrste franka — jednog za unutrašnju, a drugog za inostranu upotrebu. Time će se doprinijeti da va-

luta prema inostranstvu ostane čvrsta, dok ona namijenjena francuskom narodu može da pada do mile volje, pošto Mejer mora da vodi računa samo o inostranstvu.

RATNI ZLOČINAC GRACIJANI PIŠE MEMOARE ...

JEŽEVI TELEGRAMI

FRANKFURT NA MAJNI. — PRETPOSTAVLJENIMA STOP ODUŠEVLJENI PRIMJENOM STROGO NACISTIČKOG PRAVOSUDJA NA AMERIKANKE U SAD, PRIMJENJEMO BLAGO AMERIČKO PRAVOSUDJE NA NACISTE U BIZONIJI STOP BIZON-RIZNISMERNI

—
DAXS. — ŽILU MOKU, PARIZ STOP MOLIM DA MI SE ODOBRI KREDIT ZA NARAVKU VEĆIH KOLIČINA GASA-SUZAVCA KOJI UPOTREBLJAVAM PROTIV SELJAKA STOP PRB-POROČUJEM DA VLADINA ŠTAMPA REKLAMIRA OVU MJERU KAO ODREĐI IVANJE NOVIH KRSDITA NAMIJENJENIH POIJOPRI-VREDI STOP ŠEP POLICIJE

—
TEHERAN — STBJT-DEPARTMENT STOP OBAVJEŠTAVAJUĆI VAS DA SAM POSTAVLJEN ZA IRANSKOG MINISTRA UNUTRAŠNJIH POSLOVA NAJODLUČNIJE IZJAVLJUJEM DA SE U TE VAŠE POSLOVA NEĆU MIJESATI STOP GENERAL PARANDŽULA AG-OVLI STOP

— Kako da završim moje uzbudljive memoare, dragi Orlando?
— Napiši: „Nastaviće se... u Italiji!“

BEZNADEZAN SLUCAJ

Nanking, 9 januara
Za jedanaest mjeseci borbe u Kini Čang Kaj Šek je izgubio 1,690.000 vojnika. U ovu cifru nije uračunat i sam Čang Kaj Šek, koji je takođe potpuno izgubljen.

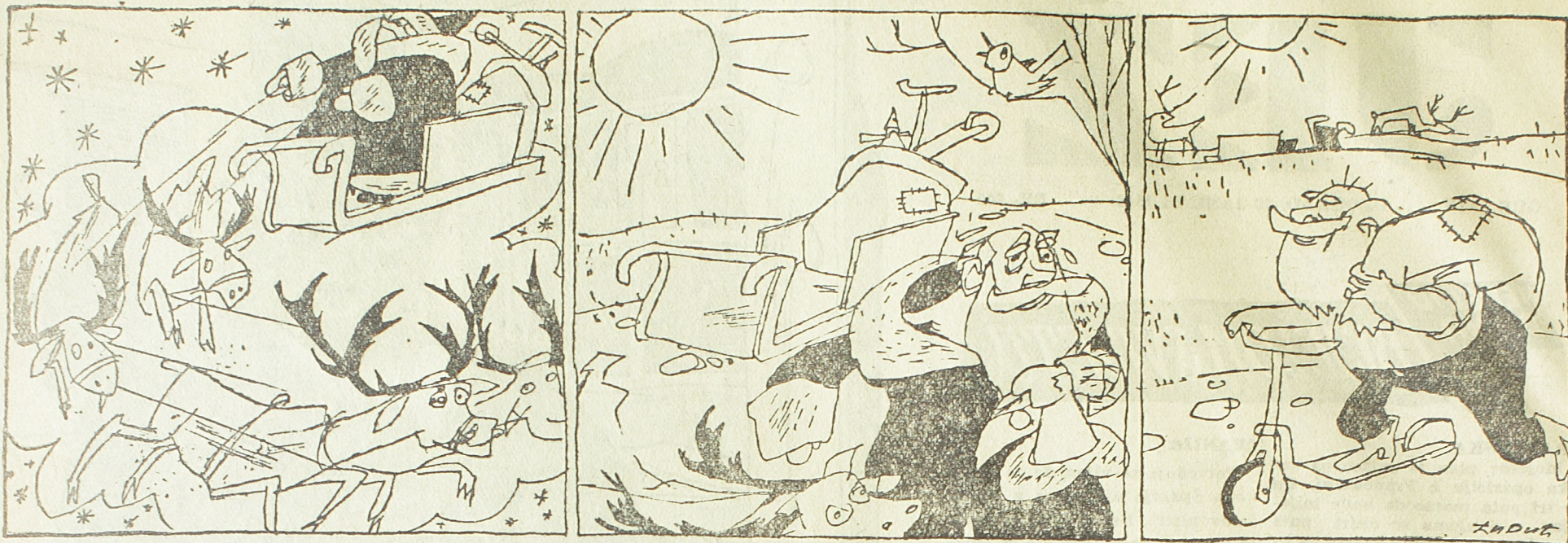
DVA DEBAKA

Atina, 9 januara
Anton Idu, bivši britanski ministar spoljnih poslova, stigao je u Atinu i sastao se s Calderisom.
Pošto su hmiljenjali misli, Idu i Calderis su došli do zajedničkog zaključka da je Calderisova propast neminovna i bez Iduovih savjeta.

DOBAR POSAO

Madrid, 9 januara
Franko je uspio da u S.A.D. zaključi zajam od 250 miliona dolara. Kao kompenzaciju Franko će morati da ustupi trinaest baza. Franko je, povodom toga, izjavio da je napravio vrlo dobar posao, pošto njega ustupanje ovih baza ništa ne košta, jer nisu njemu nikad ni pripadale, već Španiji.

Božić-bata i 15° iznad nule

Kalendar iznenađenja

Pored ostalih kalendara za 1948 godinu izišao je iz štampe ovih dana i kancelarisko-stolni kalendar „Novi dani“, koji obiluje istorisko-datumskim iznenađenjima. Tako, na primjer, dosad je bilo poznato da je slovenački pjesnik Anton Aškerc umro 1912 godine, a u kalendaru „Novi dani“ otkrivena je nova godina njegove smrti: 1926. Isti je slučaj i sa srpskim pripovjedačem Jankom Veselinovićem, za koga je cio svijet dosad znao da je umro 1905, a po „Novim danima“ to se desilo 1915. Gete je, recimo, umro četiri godine prije svoje istinske smrti tj. 1745 umjesto 1749.

da desio se neposredno poslije napada Njemačke na SSSR 28 juna 1941 godine.

Publika već sada s nestrpljenjem očekuje kalendar „Novi dani“ za 1949 godinu, jer se vjeruje da će biti otkriveno sijaset novih datuma.

ISPRAVKA ISPRAVKE

Od uredništva „Glasa“ umoljeni smo da objavimo slijedeću ispravku:

U broju „Glasa“ od 1 januara 1948 objavljena je ispravka u kojoj je navedeno da u kalendaru „Glasa“ za maj stoji da je narodni junak Bajo Pivljanin poginuo 7 maja 1585, a treba da stoji da je poginuo 1885, a međutim ne treba ni tako da stoji, jer smo naknadno saznali, predstavljajući Stanojevićevu enciklopediju, da je Bajo Pivljanin poginuo sto godina docnije nego što stoji u kalendaru, a dvjesto godina ranije nego što stoji u našoj prvoj ispravci, dakle 1685 godine.

KROZ NAŠU ZEMLJU

BUMBAROVA LOGIKA

Brus, 9 januara
Neće bumbar na brus, pa i Branko Dinić, učitelj u selu Vlajkovicima, Srez kopaonički, kad su ga pozvali da vodi analfabetski tečaj, ljutnuo se i odgovorio: „Honorar, pa onda tečaj!“ Da se ovaj uzorni prosvjetni honoraroborac ne bi i dalje ljutio, pitanje njegovog vanrednog nagradivanja odmah je stavljeno na dnevni red.

UZORNA IZLOŽBA

Valjevo, 9 januara
Već duže vremena u Valjevu je otvorena izložba pulpiranih jabuka. A ima ih, valjda, za 30 va-

gona. Da bi izložba bila pristupačna svakome, organizatori su se postarali da izložena burad sa jabukama budu smještena pod vedrim nebom, te posjetlaci do mile volje mogu ispitivati otpornost buradi prema snijegu i kiši.

Kad će ova uzorna izložba biti zatvorena ne znaju ni sami organizatori, ali, pošto vagoni nisu blagovremeno trebavani, burad sa jabukama ide na vanplanski transport. Inače, za izložbu je vladalo veliko interesovanje, pa su je posjetili i članovi Kontrolne komisije.

MALE VIJESTI IZ NAŠE ZEMLJE

Sarajevo. — Jednoj stotini državnih službenika smanjeno je radno vrijeme za pola časa. Iako se to ne podudara sa državnim interesima, podudara se sa redovnim zakašnjenjima lokalnog voza Iliđa—Sarajevo.

Bosanski Petrovac. — Iako se kaže da kaplja kamen dubi, kapljice koje cure na pokvarenom bosansko-petrovačkom vodovodu slabo uspijevaju da zadovolje žed ovdšnjeg stanovništva, pa je tako prinuđeno da pravi lijepe turističke šetnje u dalju okolinu tražajući za svježom izvorskom vodom. Uzgred budi rečeno, potpuno u ovom kraju je već izbačena iz upotrebe zastarjela izreka: neka ti ide lako kao voda.

SISTEMATIZACIJA PETRA IGIĆA

Protestujući što je njegova molba za postavljenje dospjela u „Jež“, Petar Igić iz Vukovara uputio je Zemaljskoj upravi banja opširnu pretstavku, u kojoj pri kraju kaže:

„Ako tražim da se meni obezbedi radničko snabdevanje kao šefu računovodstva, smatram da i tu ne grešim. Podvlačim još uvek da je šef računovodstva važna uloga u našoj privredi i ako bi mi se dalo prvenstvo u pogledu snabdevanja, ne bi se sigurno pogrešilo. Na primer: ima da se podele 3 košulje na sledeće ljude u preduzeću i to: od tih 3 radnika, 3 činovnika od kojih je jedan šef računovodstva. Po mome mišljenju od ovih 6 ljudi svakako u prvom redu treba da dobije košulju šef računovodstva i na osnovu socijalističkog pravila: „Od svakoga prema njegovim sposobnostima, svakome prema njegovom radu“, što znači da onaj koji daje

više zajednici više od nje i prima. Prema tome, ne vidim nikakvu smešnu stvar u tome pogledu.“

BILJEŽIMO PROPUSTE

Ulice u Svilojevu još nisu dobile nove nazive, ali to vjerovatno i nije neki propust, jer MNO nije stigao da stavi zvaničnu tablu ni na svoju zgradu.

Branislav Mitrović, limar iz Leskovca, nije istjerao ni 500 dinara po litru zejtina, nego je prodavao samo po 369 dinara. Dokle je do-tjerao — to je drugo pitanje.

BRZINA NIJE VRADŽBINA

Sudija: Zašto ste tako brzo vozili kola?

Šofer: Sve što radim ja radim brzo!

Sudija: E, da vidimo kojom ćete brzinom izdržati godinu dana prinudnog rada!

MALI ĐOKICA PIŠE JEŽU...

Dragi čika ježu

Čito sam u dvaestom oktobru kako je došo neki čika sa čubure pa tvrdi da je on deda paja i da ga u ježa meće njegov unuk mikica pa ga on maltretira i tera da prizna jer ceo komšiluk zna da je on deda paja i da čeka nešto a to nije istina jer se on kaže ne bavi sa politikom a ja bi teo da spasem mikicu od terora pa molim reakcionarne dede da ne govore svi na jedan kalup i ne gnjave komšiluk pa da posle stradaju moji vršnjaci na neoslobodenim dedinim teritorijama.

Al mnogo su te puste turske generacije ugasile sveću pa i njima dodijalo da se prave kobojači političari pa čika vasa kaže ja ništa ne slušam a i čika sima stalno ima propuste i deda ga grdi što nije u toku događaja a čika sima kaže more kaki događaja a čika dura u poslednje vreme sve nema vremena, grdno je zauzet pa ništa nije ni čuo ni slušo.

A sinoć kad je došlo vreme za nešto drugo deda kaže more pusti laku muziku, boli me slepo oko od muku i sekraciju a to oko malo je prestalo da boli kad je čuo da naša vlada traži zlato što su čuvali amerikanci od fašista a tu je deda pravi amerikanac pa bi i on pristo da čuva tuđe zlato a čika dura kaže ama moraće na kraju da vrata al pod uslovom da se razdeli narodu to jes ljudima što se razumeju u zlato.

Kiča čika simin čita knjigu na zapadu ništa novo a taj naslov važi i za dedin tabor što je počo da drema kad su najače emisije a čika sima stručno kritikuje propuste u sektoru snabdevanja a čika boža kaže more simo niko te ne plaća da se mešaš u poso kontrolne komisije jer isto tako kritikuju i frontovci a ja pišem zadatak u drugoj sobi pa mislim eto sad na licu mesta mogu da slušam o evidenciji, štednji i kadrovima šta bi trebalo i kako bi trebalo što znači da tu nema više starog materijala za ježu.

Biće fino kad i francuski mali žan ostane bez takog materijala za njihovog ježa što se zove okovani patak.

Zdravo mnogo te pozdravlja
tvoj

Đokica

JESTE LI ČULI ?

...da uprava „Baranje“, najvećeg državnog mlina u Baranji, nema nijednog učenika u privredi, kao da su i oni išezli u meljavi?

...da se za dovršenje šest stanbenih zgrada u Travniku više od godinu dana čeka pomoć s neba.

...da je Franja Krizmanić, mašinovođa iz ložionice Novska, svoj voz br. 93 ostavio u stanici Staro Petrovo Selo i tri dana manevrisao po birtijama.

U PORODIČNOM MUZEJU

CUVAR MUZEJA: — Ma jn got! Jedna po jedna njemačka kruna se vraća...

IZ KLASIČNE LIRIKE
OPOJNI MIRIS

Tamo, gdje se mreža šičardžiska splela —
nove žudnje lete s prekomorskih strana:
Bizonija, biznes-zemlja obećana,
tu se udešava u sjenci kartela.

Dok patente mnoge dijeli dobra vila —
džentilmene strane ugaly Rura grije;
produkcija tiho u kase im vije,
a fabrike brza dobijaju krila.

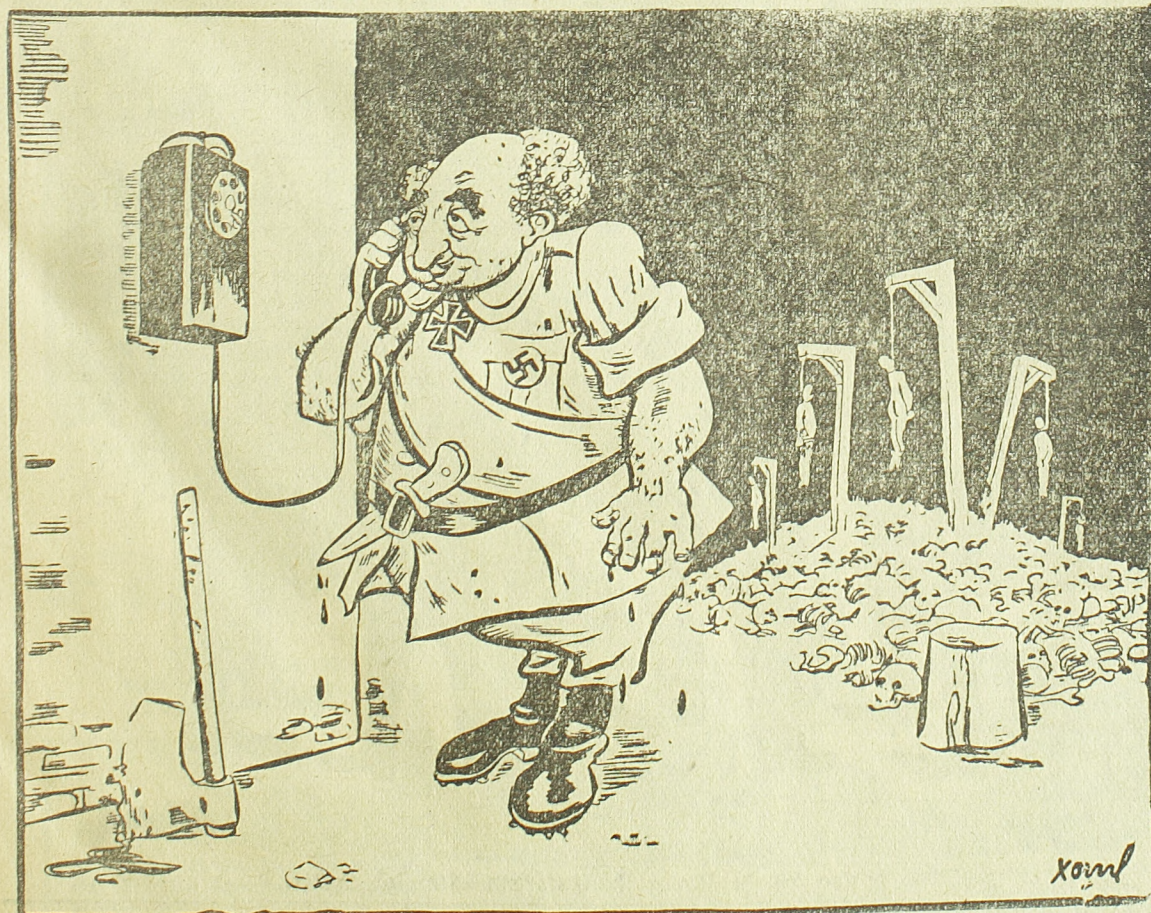
Svakodnevno »pomoć« tu bumerang snese,
pa se natrag vraća sigurno i prosto
čim — uz procent skroman od hiljadu posto —
uredaje razne i robu ponesē.

Tu, u divnoj zemlji, živi se i stvara
na miru od Jalte, od Potsdama dalje, —
uz opojan miris koji spretno šalje
debela i teška volstritska cigara.

R. S.

PO ŽELJI

Franko vodi pregovore sa SAD za zajam od 200—500 miliona dolara.

— Kako želite, Mister? Da li da vam liferujem robu za 200 ili 500 miliona?

Veliki ljudi i njihova djela

Mister Edvin Pouli

Ijubitelj pšenice

Nikako je usrećio svijet i Sjedinjene Američke Države svojim ulaskom u javne i tajne poslove, mister Edvin Pouli važi kao nezamjenjivi stručnjak. U tom svojstvu on je prije više godina postao blagajnik nacionalnog komiteta američke Demokratske stranke, ali jedno petrolejsko društvo, kojim je rukovodio, nikako nije htjelo da se rastane sa ovakvim stručnjakom, utoliko prije što je o tome odlučivao sam Pouli. Stručno udruživši oba položaja, Pouli je postigao zaista rekordne uspjehe: pokazao je da se u petrolejskom društvu može voditi demokratska politika (sa navodnicama, naravno), a u demokratskoj stranci — petrolejska politika (bez navodnica, razumije se).

Još tada se mister Pouli proslavio kao neprevaziđeni stručnjak za manevarisanje. Izmanevarisao je čitavu biblioteku zakonskih propisa, tako da su uticajni džentlmeni odmah osjetili da je dorastao njihovim velikim idejama. Pouli se potrudio da ovo uvjerenje uvaženih džentlmena još više učvrsti i promijenio je nekoliko istaknutih položaja, sve dok nije postao, kao stručnjak za maneuvre, pomoćnik ministra rata. To mu je omogućilo da odmah razvije svoju manevarsku genijalnost, doduše ne toliko u pogledu manevara vojske (i prije Poulijevog postavljanja o tome su se drugi svojski postarali) koliko u području manevarisanja sa cijenama pšenice.

Ovi manevari lako su polazili misteru Pouliju za rukom, jer za njega uopšte ne postoje teškoće osim jedne: nikako ne može da ustanovi razliku između državnog funkcionera i crnoberzijanca. Sta više, Pouliju izgleda da razlika i ne postoji, jer kakav je to, naposljetku, crnoberzijanac ako nije kadar da postane državni funkcioner i da, koristeći svoj položaj, razvije crnoberzijansku aktivnost u odgovarajućim milionskim razmjerama?

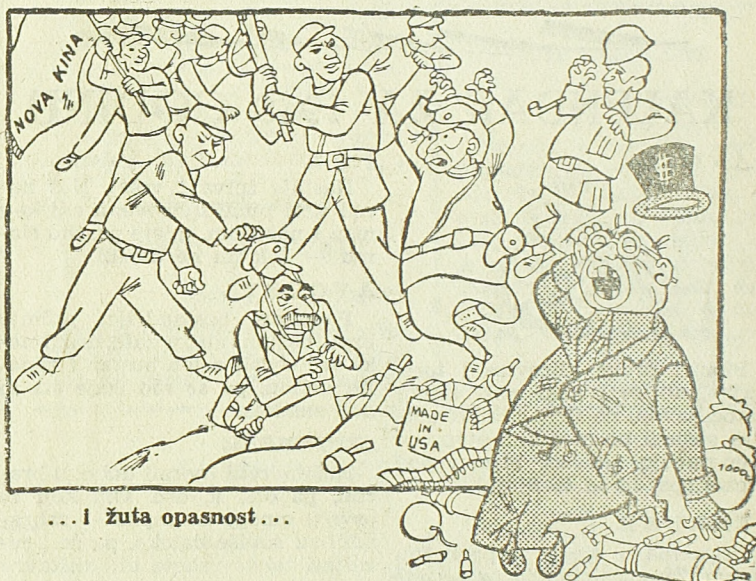
Pregaoci koji su uspjeli da sloboda špekulacije zauzme vrlo vidno mjesto u nizu sličnih američkih sloboda s pravom smatraju mistera Pouliju vrlo promućurnim špekulantom među državnim funkcionerima i izvanredno sposobnim državnim funkcionerom među špekulantima. Utoliko je čudnije držanje običnih Amerikanaca uvijek spremnih da Poulijevom uglednom imenu dodadu raznorazne vrlo neprijatne epitepe.

Crna...

... crvena

... i žuta opasnost...

NA POMOLU JE NAJNOVIJA, BIJELA OPASNOST. KAKVA LI JE TO ZAGONETNA OPASNOST?

(Rješenje u izbornoj kampanji i na predsjedničkim izborima)

Edvin Pouli

POSLOVNI LJUDI

ČOVJEK OD AMBICIJE

Vatikan, 9 januara

Vatikan je napravio nekoliko dobrih poslova prodajući vojni materijal zaostao iza Anglo-amerikanaca. U cijeloj trgovini Vatikan je zaradio tri milijarde lira. Ovo se može smatrati veoma uspješnim poslom, kada se zna da Vatikan prodaje i druge stvari i to po mnogo jeftinijoj cijeni.

GENIJALNE VOJNE MJERE

Sangaj, 9 januara

Čang Kaj Šek naredio je da svake tri njegove divizije formiraju jednu, čime će biti smanjen broj divizija koje se predaju.

— Moram da vježbam da dođignem Hitlerovu molersku slavu!

— Što? Ako izostanem sa posla izgubiću samo nadnicu...
— Ti nadnicu — a svi mi nekoliko miliona!

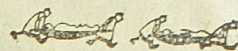
EKS-IMPERATORSKI APETIT

Pariz, 9 januara
Bivši imperator Anama Bao Daj ima žarku želju da narod Vjetnama proda solidnom francuskom kupcu, ali zasad uspio je da proda samo onu robu koju s punim pravom zastupa i pretstavlja, tj. samoga sebe.

NELOJALAN VJETAR

Vašington, 9 januara
Jak vjetar oborio je u centru Vašingtona table sa natpisom „samo za bijelce“ na kinematografima, hotelima, kafanama, berbernicama itd. i stoga su međorodavni krugovi stekli uvjerenje da se i vjetar uveliko bavi protivameričkom djelatnošću.

BIBLIOGRAFIJA

Preporučujemo svima koji ne znaju istoriju:

- 1) da što prije pročitaju udžbenike iz istorije za bilo koji razred osnovnih škola, gimnazija, ili fakulteta,
- 2) Da čitaju Napoleonove memoare i memoare, autobiografije i biografije raznih drugih osvajača.
- 3) Da se pridržavaju Atlantske povelje, kao i drugih sporazuma i svojih obaveza.

Napomena: Za čitaoce iz Amerike koji nerado čitaju dugačke knjige, voljni smo spremati kratke izvode.

INTERNACIONALISTI

KALENDAR ZA 1948 GODINU

JANUAR

Pioniri prave klizavice i toci-ljajke, ali se i neki naši stariji natociljavaju na strane radio emisije, susjedi im međutim otvoreno preporučuju „da im pljunu pod prozor, pa da se toci-ljajaju!“

FEBRUAR

Priprema se sjeme za proljetnu sjetvu. Zito se trijeriše pa se odbacuju kukolj i saboteri grahorica i špekulanti, praznoslovi i ostala urodica.

MART

Po kalendaru nema više zime. Ali, to znamo i bez kalendara, jer plan i ostvarujemo i premašujemo, pa nema zime!..

APRIL

Sada „aprili-li-li!“ važi samo za čekalice, i tako neka pozdravljaju jedni druge.

M AJ

Nekad je bilo i šišanje seljaka do gole kože pomoću dugova i mjenica. Sad se šišaju samo ovce.

J UN

Daci polažu ispite, a direktori preduzeća se spremaju da polažu račune za prvo polugodište druge planske godine.

J UL

Nastaje žetva i vršaj. Naš narod vrše pune snopove, a oni koji nisu s narodom, mlate praznu slamu — dok im ne dojadi.

AVGUST

Pametne bostandžije počinju brati bostan, ali su zato drugi neki već obrali zelen bostan i zapalili kolibu, pa se sad čude šta ih ovo snade!..

SEPTEMBAR

Naši narodi zaorali duboku brazdu, pa oru li, oru. Oni koji se osvrću mnogo na zapad — zabrazdili su suviše daleko, pa će i rezultati takve rabote biti ništavni.

OKTOBAR

U ovom mjesecu kao i u svim drugim mjesecima dopijevaju novatorski izumi i prijedlozi za racionalizaciju. Vodi se borba protiv biljnih, životinjskih i drugih parazita: filoksere, zelenaša, metilja, raznošača alarmantnih vijesti, trčilaža, ulizica i drugih štetočina.

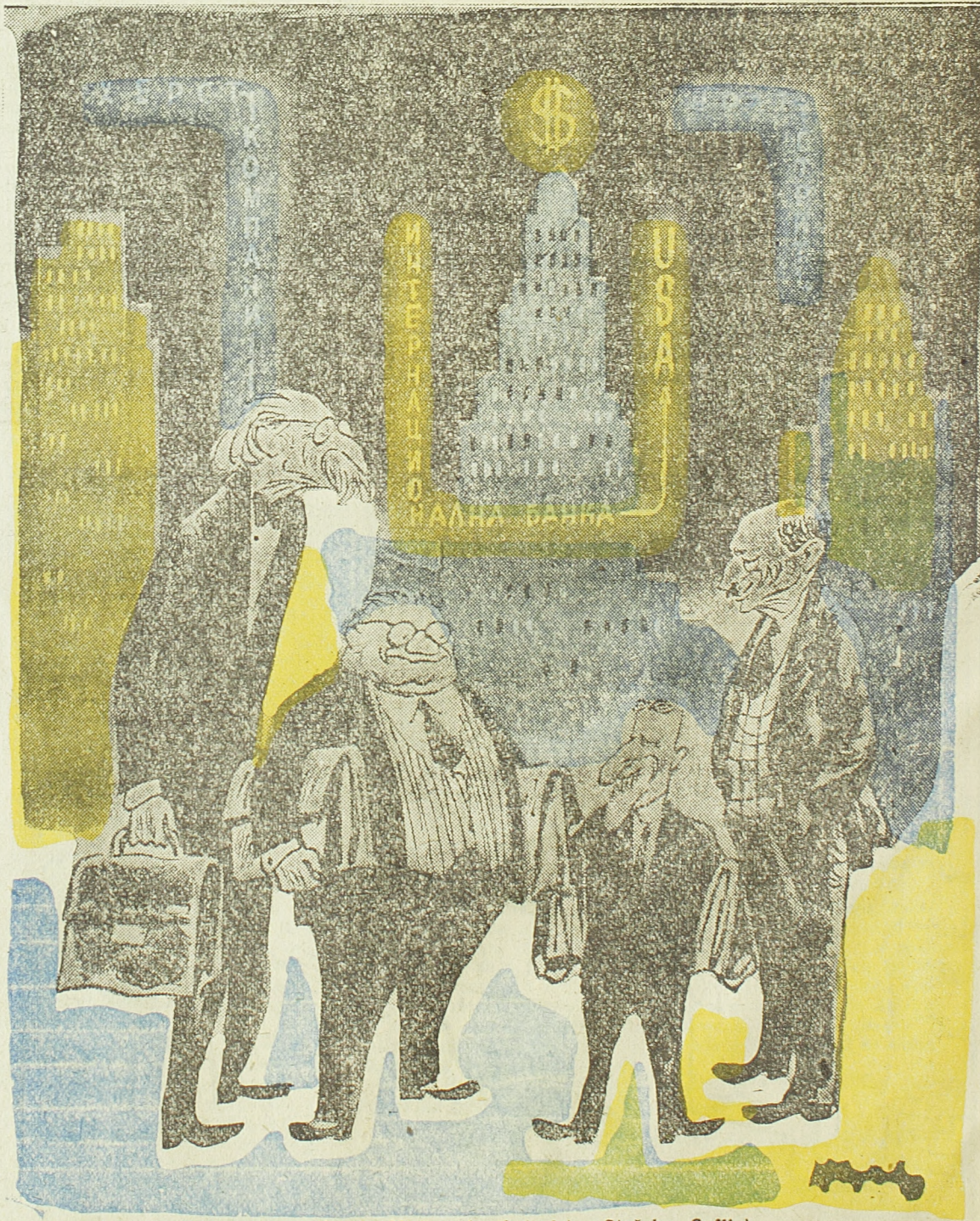
NOVEMBAR

Velika berba i žetva planskih zadataka, ostvarenih prije roka. Dozrijevaju gotove pruge, fabrike, stanbene zgrade, hidrocentrale i drugo voće i povrće naše Pjatiljetke.

DECEMBAR

Spada već uveliko u iduću godinu, jer skoro svi radni kolektiv rade u decembru po planu za iduću godinu, pošto su završili plan za 1948 još u prošlom mjesecu.

(Za »Jež« specijalno poslao Nikola Mirčev, karikaturista »Stršela«, Sofija).